

ere de første Dommere i den Slags Sager her i Danmark, at Husfliden er saa udviklet i Sjælland, navnlig i Bindeegnen, at disse Fabrikater ikke kunne se, om Varerne ere Haandarbejde eller Fabrikarbejde. De sige: De Enefte, der kunne bedømme det, ere de større Handlende i Herning og de øvrige Byer i Hammerum Herred. Derfor erklære Kjøbenhavn's første Fabrikater i Bævning sig inkompetente til at afgive Skjøn over de Varer, som Provindskjøbmændene ville have konfiskerede, fordi det skal være maskinforarbejdede Varer. Den kgl. Landsøver- samt Hof- og Stadsret i Kjøbenhavn, Kriminal- og Politiretten i Kjøbenhavn og Overretten i Viborg have derfor ogsaa nu i en Række af Aar indført den Praxis, at de ikke lade det staa ved et Skjøn af Provindskjøbmænd, om de anholdte Varer ere Husflidsprodukter eller ikke, men sende Varerne til Herredsfogden i Hammerum Herred eller i Bølling Herred, for at lade optage Skjøn af sagkyndige Mænd i de Egne, af Mænd, som fra Barndommen af have set, hvorledes denne exceptionelle Industri udvikler sig. Derfor er det, at der behøves en exceptionel Bemyndelse, og derfor vil det være til Stede baade for denne Egn og for det ganske Land, om den exceptionelle Bestemmelse af 1741 ophæves. Men der er nu ikke meget Exceptionelt tilbage, thi Reskriptet er generaliseret ved Forordningen af 1845 om Salg af Landmandens Produkter. Hvad den Rest angaar, der endnu er tilbage af Reskriptet, eller hvad det Spøggeri angaar, for at tale med det ærede Medlem fra Aalborg (H. C. Steffensen), som dette Reskript nu driver, da skal jeg ikke nu indlade mig derpaa, thi det vilde være at komme for langt ind i Detailen; men jeg skal atter her sige, at det er en udmærket Husflid, som er i Sjælland, og den berymmes af Fremmede, som komme hertil Danmark for at se, hvad Almuen her bestiller ved sine Hænders Gjærning, og det kunne de Herrer faae at vide i Tydskland. Saa-danne exceptionelle Regler som de, der nu have gjældet i 150 Aar for Hammerum Herred, ere ogsaa kjendte i andre Lande. De Herrer her i Salen, som maatte have været i Potsdam, i Brandenburg, ville maasse udenfor Potsdam have set en lille By, som hedder Novawes. Det er en udmærket smuk Fabrikby eller Værkerby. Den ligger paa det Løse, bare Brandenburgerland, og der lever deri en velstaaende og industriel Befolkning. Men hvorledes er den blevet det? Det var Protestanter, som den østerrigiske Keiser uddrev fra Bøhmen, og som Frederik den Anden af Preussen aabnede et Asyl paa en bar og tør Sandmark og gav en exceptionel Bemyndelse, der bosatte sig der. Saaledes opstod der en udmærket Industriby. Paa den Maade er det, at den danske Regjering har skabt en udmærket Industri-egn paa den golde, nøgne, jydskede Heide, og det skal Folkethinget prise Regjeringen for og ikke bede

Regjeringen om igjen at gjøre sine egne gode Gjærninger til Intet.

Jagd: Jeg skal til, hvad den ærede sidste Taler (Alberti) nu bemærkede, kun sige, at, forsaavidt det virkelig var faktisk, at Husfliden i Hammerum Herred nu staar paa det samme Standpunkt, som den stod paa i forrige Aarhundrede, og forsaavidt det var derpaa, at man begrundede de exceptionelle Bestemmelser for Hammerum Herred, kunde det ganske vist være en meget gyldig Grund til at forhandle og føre en alvorlig Kamp om det Spørgsmaal, hvorvidt Industrien skal fremhjælpes ved Statens Understøttelse i den ene eller den anden hensigtsmæssige Retning eller ikke. Men saaledes er Forholdet ikke. Naar den ærede Rigsdagsmand stiller sig blandt Forkæmperne for Industriens Bemyndelse og Understøttelse, er det muligt, at vi engang kunne mødes paa dette Omraade; men jeg skal imidlertid for mit Vedkommende bemærke, at efter hvad jeg har hørt — jeg har ikke reist og opholdt mig saalænge i Hammerum Herred, at jeg tør tillægge min ringe Erfaring nogen Betydning — skal Husfliden der, som de fleste andre Steder i Sjælland, være i saa væsentlig Grad forsvunden i Sammenligning med i tidligere Tid, at der neppe efter min Opfattelse kan være Tale om, at de Grunde, som dengang foranledigede Reskriptet, skulde være i deres fulde Gyldighed tilstede. Men, som sagt, at der kan med fuld Berettigelse føres en Kamp, om man med hensigtsmæssige Midler skulde søge at fremhjælpe og understøtte en saadan Industri eller ikke, skal jeg beredvillig indrømme; men hvad jeg ligesuldt maa hævde, er, at man ikke skal tillægge det Mindretal, som har foreslaaet dette Andragende henvisning til den høitærede Indenrigsminister, den Hensigt, at det derigjennem vil tilfigte reaktionære Foranstaltninger mod almenlydige Bestemmelser, der ere til Fordel for den frie Handel og Omsetning.

Ordføreren (S. Pedersen): Af de foreliggende Indstillinger er der ingen, der har mødt Modsigelse, med Undtagelse af denne ene store Sag, og jeg skal ikke komme langt ind paa den til Slutning. Jeg taler for dens Vedkommende kun paa mine egne Begre, og jeg skal da sige, at jeg paa ingen Maade kan erkjende, at det ærede Medlem for Veile Amts 3des Valgfreds (Th. Nielsen) har Ret i, at det Mindretal, som støtter dette Forslag, skulde af den Forhandling, som er bleven ført her, være kommen til den Erkjendelse, at det var kommet ind paa en Misforstaaelse. Jeg hævder tværtimod, at Misforstaaelsen er paa det ærede Medlems Side. Det er en Misforstaaelse, naar det gjøres gjældende, at man fra Mindretallets Side vil gjøre Angreb paa Landbofliden, eller at man vil gjøre Angreb